

Emperors and Kings

Em. pkm

ԲՐԱՅԱՆԻ ՀԱՅՈՒԹՅՈՒՆԻՒԹԻՒՆ
Անգարք Կամբցիկ և Շըշմազ Բառավայրի ու
Բանահանության սրաց թաղորմիթիւն:

ԳԵՂԱԳԻ-Ա. Ճան Շահնիզ իշխանն է Արքանուուրականը Շահա-
լութիւններ Անդրեանուած ծովու նաև առաջարկություն: Ապատե-
գութեր Պատասխան է Անդրշահու և Գաղպահու մայ Ընդադր:

ԼԱՎԱՐ-Ա. Քաջարաւատուս ընտրաւուի ին:

ՍՄԵՐԻ-Ա. Հանձն Հան Եղիշ յարաքերաւեան գլուխուր:
Աղօգտականություն:

ԲՐԱՅԱՆԻ. Հայր Ֆերդիկուսին անդամություն:

ՕՄԵԱՆԵԱՆ ՏԵՐՈՒԹԻՒՆԻ. Տարգարուքայ Քամա Խեթապատի
փարարուսի խուզած յուրաքարի Վայլ և այլը:

ԱՐԵՐԻՄ. Դասուցի զանութեանինը կը գերբանաւ:

ԱԼ-ԱՄ-ԱՐԵԱՆԻ-ԱՐԵԱՆ. ԵԶՋԱՆԻ, Հայուսանակ Ընե (Ե-
նի) բարձր ու իր ուղարտ: (Հայութանականիւն:)

ԱՎԱՐԱՐԱՄԻ-ԱՐԵԱՆ. Կոյ սահերութա երկիր մը:

ԲԱՐԵՐԱՐԱՄԻ Ա-Հ. Փերդիկն անցու համ խցնամակի զա-
յութիւն:

U K U S P B C

Աւելինք, ՀԱՅՈՒՄ ՔԵՐԻ 13
ՎՐԵԱՅ Խօն կայուրը Կալիցիա դաստիա պատրաս-
թը երա : — Գիտ Խամբարդութեամբ հակոսած Տրա-
ման առաջ որ բարդ Լուսուրատեան և Ենաւորիկի թա-
գաւորութեան մէջ ան ամեն քաղաքական լուսու-
րութեալ ըրոնց պատճենն ժամանակից ենի տարին
չ'աշխարհի, տպատին : Նշյալքու Մամասասանի քաղա-
քական յանցաւորաց մէջին շտուրյուն ազդուութիւնը
շնորհեց, պանցնել ունեցի մահուան վիճա բնուրանուած
էն : Առ գիտամեան, զործքերը նցյան երկու աէրու-
թեանց քայ մէծ ազգեցութիւն բցին : Մամար-
պիչ ուրախաթեամ պատճու մ'ոլ ունին, այս
նին՝ Կարսոր արքինքարին որդույն Եղբերդ ուրբի-
դքսին՝ Մամասասանի զինուարական ու քաղա-
քական հրաննառար անուանիլի :

Գ Ե Ա Հ Ե Ւ
Պատրիարքականիւնն, որն որ՝ բնակչութեացին է՝ Պարսկական ցեղենի արքորդությունը օրենքը նշիլ կ'ուզէ, ազգային ժամանակին առաջնուն ծանրութիւն պահպանութեան մէկը պիտի որ ըլլաց՝ Փուենութիւն իշխանութիւն ընտրութեան իւսուրը՝ ուելի մէջ նշանակութիւն ունաւ. Կոյն առաջարկութեան, որովհետեւ առաջարկութեան բնակչութիւնը կամ մերձաւիլը իշխանութիւն պահերեց ընտրութեան վայր շատ ազգեցութիւն կ'աւանդաց. Վրա էն հիմնաւընէ լրազիրները սկսած ու ինդուրոյն վայր զբէլ. պիտիառ պահան լրացիները յայտնի ըստ են եւ հիմնակ ալ կը լուսեցնեն թէ հաստիութեան առեմինութիւնը Գաղցիացի մէջ թագաւորական ընտանիւց արքորդունաց որենքին հիմնանաւն է, իրենց նայելով՝ Հանապետի կոմը միայն իրեն. Գաղցիացի թագաւորը, իրզեւ իր հարցը գահն օրինաւոր ժամանակ կընայ Դաշտին և ունել: Հենքու և ին հանար արքորդունաց օրենքը միայն հաստրականութեան մէջ ընդարձակի ու Գաղցիացի մէջ ժուռնակ աշխատ նեացաւորութիւնն էն հասաւառեւ ըստ իւլ վերաց: Արագի որ հաստրակացեաւութիւնը բարդություն մէջ կը աւել, Հանապետի կոմը պէտք է, որ Կաղցիացին զարս բնուիլի, թէ եւդու և արքորդը մինուր ընջուռան ըլլաց: Այս հանար Օքրնացարականի Գրեգորին առաջարկութեան հար-

Նույնիւն չեն ապր, որովհետեւ ամսի՝ Հանուղորի կամսին ինքնակամ կամոք ու աղջիայէն զուրս ինքնալը և ողակը եւ ան տաջը ևն անչաձց բան մը կ'երեւաց, երկրորդ ու Օրդեսնեան ընտանիքը՝ որին որ անշուշտ արտօրանոց օրէնքին ընծուեցիք Գաղղիա կը գտանաց, Գաղղիայի մէջ ընակելում՝ Հանուղորի կոմսն աւելի աղջեցութիւն կ'ունենաց. Իս առաջնորդութեանուն նկատմանից մէջը սոսափէ պիտօք ըլլըշ, և և մէկ կամ մէկոյ կազմն յատիւաթիւնը՝ հասորակապնականներուն նոյն խնդրոցն մէջ բռնած ուժաւունքն եւ եալուս է:

— Երիք գաւառներու մէջ ազգային սպահական գործը զինամբարի եղան : Կաւառացի անեկրան տուած պահանուներուն նախըլով՝ ազգային պահական գործը հանդիմի Անդ երած նոր օրենքով պարսի կորց առողջութիւնը և նաև ուրիշ գաւառնեկրան մէջ առ բանս պիտի որ ըլլաջ, որպէս զի եւ մէ 1852ին շիմիւնի մի պատահի նէ ազգային որահապահ զօրաց զէնոքը փանչքի մէջ չի յաջ, անոր համար ոյ բարձր զէնոքին ընդհանուր մմերածոցը կը ժաղացնի : Կառավարութիւնն կարմիր հասարակագրականներուն նկատմամբ ի գործ դրսութ արշամիջոցներն առանց առզեցանիւն չեն մնար : Գրեթէ անեն զօրացը աներած ու կաւացեաներուն առ հրամանագիւնը միշտ ան վունքաւոր բուռն կը յիշցընին, որուն մէջ անիշխանութիւնը նոր նորեն կրեաց գրւած մելքոցների : Զօրոց փարձառու զին եր փարիզ ու մերձակայոց գաւառները կը կուշաւնին, գաւառները ինչու կարդադրութիւններ կ'երթան, անեն պաշտօնաաւ ըները ու դաւատապետաները՝ որպէս պահանուն կ'երթան :

— Հիմա Միջնարկական ծովուն մեջ զատուղ դաշտեական նաև առարկիցը, թէ որ վասն Հնդկական ու Փարաւ հաջո Խոյսրի նաւերն ալ տեղեւուալու ըլլան, Անդ սիաց նաև առարկիցն աւելի զարաւոր պիտօնը ըլլայ: Խայ Մոդուուն կը զբեն թէ Անգլիան ու քամի մը մեծ նաւեր Միջնարկական ծով պիտօն ինաւուք: 1840էն միջնէն Հիմա Միջնարկական ծովուն մեջ պայտիսի զօրաւոր նաև առարկիցն աւելան էն, որն որ մեծ գեւաքի մի խօստակէ է:

— Վասնի մը ամբո յառաջ անկ զիւկան ու գողց զիւկան լրադիքները հաստարակեցն որ 1 ընտանիքը թիվի հարգեց Ապօւլ - Դամկրին ացեւը թիվն մը ըստած է։ Վեցին ապօւլը համար Լուգ : Կարայէ մընի հետ խօսած էր ու ոյն ժամանեակի հաստարակապիտութեան գահերէցն իրեն խօսացած էր թէ հօսանի գնաւզողը գաղցնեկոն գետպանին յօնննէ որ բարձրագրն Դրան հետ խօսի եւ անոնիկ յարմարքըն որ Օսմանիան աւերագիմնը յանձն առնէ ։ Թիվը աւերագիմն ներքին քաղաքներէն մէկուն մէջ պահպանելու ։ Հիմա մարդէց անոնիւթիւն որ առ խօսութիւններն երկան է երթման, Լուգ : Կարայէ մընի

Կամակ մը խաւըթց, որուն մէջ իսիսաւ եւ պիտիուտ
մայն բնասանեկան կերպով մը կուզէ զինքը ստուգել
որ խոսառումք հասարքէ: Ի մէջ պայս իրեն կը հար-
ցնէ որ հասուն պատճ ը սիրտը հպարաացնը եւ
պալեցնը, եւ կը նարդարեանոյ որ Եպուէլ-Դատե-
րին գէմ ցուցուցան խառութեան համար և ուզ. Փի-
լիզոգումն բախտին պիսախ հանդիպի: Առող ու ուրա-
շնն պատասխանին մէջ պարզութեան կը լլուցէ որ
առջեւը զանազան զ ժուռարօնիննեւը եղելավ. մին-
չւ հիմա բաղանակը շնչցաւ գլուխ հանել: — Այս
Նորանին առ ուսահանձնուն գէմ Իւպպենցի լրագիրները
շատ կը ուղարկնեն:

— Ա'կրեաց որ Գոշումը իր դէպէ ի Ըմբռիկո ըստն Համբորգո ու Ֆենիքո՝ յանդանակի հանդիսաւ Ֆենիք մը կ'ուզէ զարձնել: Թէպէս եւ Վանդրիկեան նաև մանկելու յառաջ ինչք տուած էր որ որ ուղարկի Միաբանեալ Կահոնդիսերը կ'երթուց ըստ առ իր խոստանու գեմ ըրած շնորհի մատիսն շեղեցի և ան կորմերն հանդիպելով ուր որ կը կարծէ թէ իրեն բարեկամենք կը լոյց գտնել: Մայէկէն Զանազ դադիսին իր ճամբան յառաջ տանելով՝ թիմանդէի Լո Սիկցիոն նուաշանդիխառը կեցաւ, որ որ ժաղովորդ կեան մէկ մասց Հունդարակուն ապառամբութեան դիցացին մէն ուր ցուցուց Հան Գոշումը կառավարութենեն նենդրեց որ իր դէպէ ի Բնդդիքա ընկերու մամիորդութիւնը ցամաքեն յառաջ անիւ: Դուրի նի դաշնիքը հրանինը լուցաւ, ըստելով մէկ Գոշումը իր պատօւյն վկայ խառը տուած ըլլարով, որ Եւրոպայի ցամաք երկիրը չլիւտ, ասպրինիոնին կառավարութեան ուսուույն շնչնար որ առանկ իր խոստանու գեմ ընկերուն զործ ակից ըլլաց: Ըստ գոյն չլլարով լամեր դարդիական կուսափրաւութեան ոչ խնացուց մունք ամենց շոգենաւով աւրութեան պաշտօնաւուր մը խառից, որպէս զի Մինանին որպահ կարեցի և նէ յուտուն նոյն նաև ահանաւուն հեռանաւ:

Հանելից նույը Արաբիցին եկաւ, ույժ որ դոշութ
կ'ուղիք իր ընկերներափր գուրբ ելլել եւ Տաթրան
Վազգիստեն յառաջ տանելով՝ Ընդդիմա անյիշիլ՝ Աս
վարժանաւ Անդրեանիքի Շին տեղըն դաւառու-
պետին գրած նամակին մէջ կը զբաց թէ Մխարո-
ւն ալ նահանգները չպայտ կ'ուղիմ՝ Անդզիա եր-
թուոց կազմակը ու երեք զամկեներով՝ պրու Լուսուն
կրթութեան տառն մէ պիտի զնիմ՝ Արտօնեան Գո-
շը կոստոնդնուապրդի գաղղիսկան գեւոսպեն ան-
ցուկիր չաներ, ունոր համար գաւառապետն մնի եր-
ման հրանեան չուռաւ, հապա բանը շուտ մը Տեսու-
դով Պարփղ ինձնցընելով՝ ընկեցը հարցուց եւ
զանակին անյազմուրութեան համար՝ շառավ պա-
ստիսան մինեարդ ընդունիլ, միքրասէն տեղըն
ամերիկան Հրապանուն երաշխաւոր թէնամիլ
հրանեան տուաւ, որ Կոչութ իր ընտանիքով սուրբուն
ցանուոց երիւ՝ Միան պամինանի կուսին որն որ հար-
զարդեալ անցադիր ուներ, իր կուցը հետ զարիդ
երթարու. Հրանեան արտեցաւ. Պաշութ նոյն միջցուն
քաղքին ռամկավորական կողմանցու մենան շար-
հաւորութիւններ կ'ընդուներ, ասոց ասոնց մաս-

Ապրությունի թիւնը բազմաթիվ հռատակածէ :
Ե՞ս Կ Ի Ա
Լիստու : Սեպականքի ՀՅ : Ե՞ս յօր՝ զալ տաքացին

բար թնտրուեցաւ : Երկու որ յառաջ նոյն տարւան
համար երկու ըստ էր կը աղ ընտրուած էր, որոնցից
Ա. կը որ + Սովորդ՝ իբրև ու պատիստ հաւասար-
ութեան երգում ընկը պացած տակն՝ հետո
Եկեղեցական զգեւա հազար քահանաց մալ տա-
ռաւ, որն որ երգման առեն խաչելութիւնը բաւուն
էր : Օպուեւք ըստիրը կ'ըսէ թէ Հենրիկոն Ըն-
տանակէն վիր (300 տարի յութու) քաղաքական
սրբութեան մասեն պատիստ դեպք ամենեւին
պատահած չէր :

Digitized by srujanika@gmail.com

Պատմութեա, Անդրբանական թիւ 29: Հորսօն 11. Գահեան
հետ եղած խօսակցութեան պաշտամ երկույթ տես-
ելին կ'երեւայ թէ պյանձափ յաջող ելք չ'անենալը:
Ազրդարակուն Գահանցայոցի պահ քաղ եղան Արդբա-
նակցի գարեւուկով Արինովա քանի մը անշեշկաթիւն-
ունք առներու համար Կուրքն եկաւ: Խցի ամթու-
ի տէրութեան ծանօց որ տախից միշրծ Համակցի
պարանեաց Հետ հայրգու ակցութիւնն առեցի կը
բարուրանաց և զրեինէ անկարելի կ'ըրաց, թէ որ
Աշերնին եղած գժատութիւնն ու վեճը հաշտաբար
զանակաւ մը չշտկուի: Խեկ հաշտութեան զինաւ որ
անենարիննի պայմանն է, բայց Արդարակ ու պէտք-
ի եղանակ ու մարդուած նօվիկուունն իրենց
մէտք զառնալը: Արինովան առ վախճանուա ու գի-
ռաւուորութեանը շատ աշխատեցաւ: Բայց պաշտա-
մից շատերը, մանաւանդ Պր: տէնելից գահե-
տէցն անոր բածներուն պոշտիկ գէմ զրին: Հայո-
սիսի պարագաներու մէջ Արինովան ուստից բան
մ'որոշաւեց: Իր ունիլի զարձաւ, եւ զիտութիւն-
ունքն իրենց առջի պիտակին մէջ մնացին:

— Տերութիւնն ի բարբառեցի սրբութակացնեած լուսաւորուն և լուսակիւներն առնելամք ։ Լուսան ինաւրած էր, որ ըրթամ համաշխարհական արտեստից ունեարանին թօն պարագ առնելու մասնաւորական սոսնուածնենու ու վահանաւորութիւնն առնելու ածնենու գրեթե ընկեց առանց հաւատութիւնն ան խորը ընդունութիւն ունեցած էր ։

Պատմութեան առաջականութէ բազումաւ և ի:

արեա ակ չնուզ տողառ ալ կորուրեցուց, ու այսուհետ իսկ արքուն քու աւելի սուսցաւ է համար աւագան կը սոստովանի որ ընարութիւնը թու ոյ նկատմանը յա պատճեն չեղաւ, բայց բարյուսիկանու թեան ու քաղաքա անու թեան նկատմանը յաջազ կը սեպէ, որովհետեւ աւերութեան չորս մեծ քաղաքներուն մեջ բա յոր ընարութիւնները պաշտօնեից կողմանիցներուն մկնն, որով զա համբ քարյուսիկանու թեան վայ անցոն համապատեին ցա ցա եցու:

— Կառավարեցնուոց գրամմականիցը և լսողինցից
Նոր պարագին մատուցվից եղաւ, որն որ քաղաքին մէջ
ադէմի առցեցնութիւն բրու։

— Պատմութեան մինչեւ Առողջապետի և հետագա կը լի Տաղապահնեան թէ պարտի մէջ Տիւրդի Ներուն ՀՀիմները՝ բարձրագույն Դրան զօրածողով ընկը Ծրամնեան Ծնազանդիլ շուզեցոմ. առ են ենքը. բայց Ա. սարիպի Հիւզատոսի փոխանորդին իր անձնական ազգեցութեամբը վկիւնքը համարքը եւ այս տեղը Սահմանադրութիւն Ծնազանդեցուրեն է Անգլիայի Տիւրգանապ Պր. Առաջ Առարիպի Հիւզատոսին միջնարդութիւնը տես անելով՝ ինքն այ անոր Հակառակ սկսեր է զործել. և ծածուկ Տիւզիներ ընկը շիներուն իր օգնութեամբ խոստացեր է. Անձը այ որ պայքէն Վամանիկոս կ'երթային. ես կը դառնան եւ նորէն կ'որացնեն որ զօրածողովքի Ծրամնեան Ծնազանդին. Անգլիարքեր և մին Փայան Անգլիայի Հիւզատոսին գէմ սատուիկ զարգանարկ. Էզանները ճշգիտ քարտագույն Դրան ծովացներ է:

— Հայոց էն (Խաչքարին) կը գրեմ թէ ԱՌՀԱՅԻ
Խաչքար և բանակաց բանակի ստուփի գործիքուու յաղ-
թեր է, որուն խել մը համանակէ վեր Կապրուց
ու Պաշտոնինի մը շատ անորդենութիւններ ու շա-
ռաթիւններ կը դորձեն: Գրեթե բոլոր գիմասուու-
ները բանած եւ զըմքոցի գործիքուու տուննեալ ԱՆՔՐԵԿ այի
ըերքը խորած է: Աը յառաջացի որ ստուփ նոյն
կողմբը նորեն հանգարութիւնը կը հաստատի:

11 W B P B U 11

մարդ Ներից էր. իր վերջին խօսքերն ասունք էին. որմ սիրելի Գուղացին Համար կը մոռնիմ կըր, և
Կարգին Լուիս զօրապետը Անելու և լու ծանծ էր
1798ին իր երիտասարդութեան առևն Սպահնացոց
ծառացանձեան մասելով՝ թէ Ամերիկայի թէ Ապօ-
նիցի մէջ քանի մը քաղաքթիւններ կատարեց ու մէջ
պաշտոններու և պատրիուտու հասու։ Մինչեւ
1843 զամազան բախտութու ու գրախութեան նուե-
րով անցրաց, բայց նոյն առևն իր անկազմ խաղասի-
րաբեան Համար պաշտօնեն վոր առնաւեցաւ, և
նոյն ժամանակէն սկիսալ կը մասն էր Պուլզու կզնին
Արքայացոց Յեպէն ապառելու։ 1850ին արդէն
որշաւանք յ'ըրած էր, որ ձախողեցաւ. Աս տարի
այ նցըն կրիսնելուն՝ իր բախտախնդիր ու բարբարա-
կան կը անդրբ կորացնցաց։

Բայց իր արշաւանաց ընկերներին այ ոտ համ ան կերպով Ասպարուազնց ձեռք թիրու : Ասուք ըստ մեծի մասին Խմբիկոցի Միաբանեալ Դաշնակուց բնակչութեան են, որոնց մէջ նաև խելչ մէջ մը լուսաւուած էին իւրիստական կամ : Միաբանեալ նաշնակ-

Ներսու շահագէտ Ամերիկացիները լուսիսին հիմ միա
հարու զառամեր առ բանիու բարդութան էին, բայց

Ա Զ Գ Ա Ց Ւ Ն

Հայուսագործներ Անն (Ալին) ժամադրել ու կը պլքաց
(Հարուսակովմիւն. Տէր Թիւ. Յէ.)

Ըստ այս շատ մեջ՝ ու բարեխառն է նույն ամսառան մէջ միշտ զոյլ կը նայ, որուն պատճեն է հասոց եւ ջօց առառութիւնը, խցօքն նաև ձարին մէջէն միշտ հավ բանից: Չորին յատահն մայ հաղին տարին միանգամ ձիմն կը նասի, իսկ միքի լինաւերուն վայ երբեմ շարաթներով ոչ կը մնայ, որ առեն ընթաց մէկայ կողման զեղչերուն հնատ երբեմ եւեկութիւնը շատ ուժուար կ'ըլլայ Նր բերդերուն մէջ ցըրենեզն առասակները կը զահ-սին երկարն քրուստ ըլլալսն համար, բայց առեն կեզզով բերը ու որուուլ շատ առաջ է Ան-նեն երես ելիներն են իր տեսակ ոչ մեծ ու ձերտակ անկուստ իւսովից, որն որ տեղոցուց մնանդան մէկ ճիշտ կը հօգոս, նմանապէս տեսակ մ'ալ մեծ ու ան-կուստ ուն թութ յան անունուլ, ընակիւլ առներ թարմ վզցելիքն ենոք նաև. կը չըցընեն ու իրքեւ ապրանք կամ ընծոյ ուրիշ տեղըր կը հասրեն, եւ միանգամցն ասնցոց տեսակ ոչ օգկ ու նաև առը (Հետեւ) կը հանեն: Դորձեւով հոս յատուց կա- զոյ առեկ սեւ խսողոյ, որուն սեւ շամփու ու տեսակ մ'ալ զօրուուր սեւ զիմի կ'եղը: Եսուն մեծ թուծոր անի, բայց Արարեկեր եղածին լինանիր, որուն քաղցրութիւնն ու անաշխատութիւնը գերազանց է, եւ երբեմ հսար մինչեւ 1 քաշ (Կովայ) կր կըս: Տանիքն առասկներն ալ կը բառնի Անդիկ անանուի բնափր առան մը:

Բայց Եկեղ Հայութիներուն մէկ մէծ մօսը զբանահամապնդելու հանդամանկըներէն բո՞նադատուելով՝ իրենց ազգայնութիւնը կորուցուցած եւ նոյն հայրէ թէ Հայերէն լեզուաւ քիչ մէ պահած է։ Ասոնց մէկ բաժինը Հայհանու ըստածներն են, որոնց յունուարուն բուն սկիզբը թէ որ Խորենացին երրորդ դրբին ՌԴ Դիլայդ մէջ ըրած ակնարկութեան աղեկէ միտ դնենիք, շատ յառաջուրնէ պայմինը փոքր Հայաստանը բալրութին Յունացիշխանութեան տակ իշխանն եաբը իամաց կամաց սկսած է երեսոց։ Բայց Հիմակուան Հայհան ոնենքուն գործը՝ Հաւանական է որ մատասներորդ եւ մասնաւոր երկուստաններորդ գարեն ըլլուն։ Բնոր որ առ ժամանակները Հայք Ասհակ է, Կայսեր կողմանէ, մնացէն իւ պատմ-Ապրանի, սաստիկ Հորած անքու շարութանք կրերգ՝ կարեցի է որ իրենց մէկ մասը վերջութիւնը յունական ծէս ու գաւանանը բնութան եւ Տեղական բարբառին Յունաց իրաւա-

բանավելեան հազարներու սպիտուած ըլքաց : Առաջնա ասոնց իրենց հայերէն գիրն ու լեզուն պահած են, և իրենց պարողակթիւնն ալ հայերէն լեզուաւ կը հասպարէն, մայդ թէ յունական ծիսով և յանարէն գրքերէ թաքամանած : Արտօնութեան մէջ հայերէն լեզու զարտածելու առլըրութիւնը հաստատուն բննած կ'երեւան, որոցիւնք յունա ընէն չեն դիտեր և սորմերու ալ յստարութիւնն մը չունին : Կայսի խոկ Խրուուաշէմ երթարու որ ըլքան, Յոյն քահանայից բաղանափն գէմ՝ հայ արտարուու թեան ներկայ կը գտնուին, վասն զի աս միայն կը հասկրեան : Եզրհուունները, յաւացագըն Հայոց հետ խնամն, թիւն կ'ընեն, բայց եղոքն, Յոյն երեցներ երթարու՝ աս հաղորդակցութիւնը նպաստ ուղար նախեր արգելելու բանացին : Իրենք հիմայ նարնչ Յոյն եպիկորագուն իրաւաբանութիւնն տակն են, և գիտաւորաւոր Եփրամաց արձեւեան կողմէ զատ զի զերս մէջ կը ընալին, որոնք են Շահ, Մահմէ լան, և ասոնցմէ աւելի մեծ Անդ ու Չորակ + Վերջնե երկուքն մէջ կոյ Տեւելէւ Բոլ (Կռակոս քար) ըսուած ժայռը, որուն վարի զին կործեն թէ հիմա կուտն զայ և հասպաներու : Համար բացաւած արակատական գեւանափառներուն պէս փազու զի (Տուռու) մըն է, ուսիկ գեղացիք կ'երթան կու դան, ինչու որ ուրիշ անցուգործի հոմերց չունենին : Կոստանդնուպոլիս գանձուաց Հայուսուններունն մասը և անը ու Զորակ գեղեցքն է : — Սանցու զատ ու բարձրածիւն են հոս իրենց ապրանութիւնը տաճկութիւնուն կորսընցընուալ Հոգերը : Ասօր սկիզբը լինաւու ըսուպոր ասիկը մէկուկես կամ երկու դոր յանայ բննադասութեամբ եղած է : բայց անոնք ալ գետ շատ անդ իրենց հայերէն լեզուն կը խօսին, աննաց մականունը մինչեւ հմանց կես հայեցի է, և նոյն խոհ իրենց յնահան գ եղերէն շատերուն սնառներ գետ հայերէն կը խօսի, ինչպէս Թաւուք (Փշոտու կուտ ու զաման շատ ըրբազն համար), Արայ, Աղն իւղ, Անդրադ, Բութը, Եպուան, Սեւենի, Հայենից եւ այն :

$\overrightarrow{PQ} \parallel \overrightarrow{AB}$

Digitized by srujanika@gmail.com

ՊԵԼԱ-ՓՈՅՏԱԿԱ իրեն և նաև ոսկեբեր ընկեր մ'ու-
նեցաւ Վաստավիսյի մէջ: Առող բան առաջին գլու-
խոցն էր պր. Հարգրեվս (Hargraves), որն որ
16 տարի յասած Վաստավիսյի հիմակուան առկե-
զաւասը պարագած էր, եւ ճատերս ալ Պալլիֆու-
նիսցի մէջ պղոտիկ շըչան մ'քառա տահն՝ առ առկեցին
Աւստրալիայի անտարքանի Ծես ունեցած երկրաբա-
նական նմանութեան վկաց շատ զարմանցաւ, եւ ան-
միջապէս Ծնյու վիական Աւստրութիւնի Սիդնեյ (Sidney)
մայրուքապէս դարձաւ, եւ մենաւ որ իր կահան-

ծին տառեգութիւնը գտաւ Նէ, Երմեք Հանկշւցաւ :
Աս տարի դրեթէ Յանուարի հետին ափից իր
խուզղական ճամփորդութիւնը սկսաւ Եւ 300
տեղիբական մկնն ասրածութիւն ունեցաց Երկիր մը
զիսնց, ուր Գալիքոսնից մէջ իր սասացած
փորձառութիւննեւն իրեն շատ օգտակար Եղան եւ
իր հարծեցը վերըսպէս աշխարտնիցն : Ինչ մաս-
նաւոր տեղ մը որոշեց Եւ ոնսնը դրաւ Առվելա-
պետք, ուր անկից մինչեւ կմայ զրեթէ Հ000 հո-
գի համաստոր կերպով Կայսերին Եւ 20 հազար
միաւ սպեսնիէն աւելի սուի հանեցին : Նշն աւզոց
ուկեցյն անսակը Դալիքոտնիոցնին հետ ըոլքութիւն
Նշն է Եղեր : Տեղացի երկրաբան մը՝ Պր. Գլազը կը
հաստատէ թէ Վաստարակացի ցամաք Երկիրը ուս-
տող լունելուն բավականէ Հըմեան ալիւ մետալ
կը պարունակէ : Աըսուի որ արգեն յառաջադրյն
Մ' Կրիդոր անոնիմ համի մը հանտեղերէն ուիր կը
դանէր ու Սիանի կը մերեց, բայց զատծ աւզ ոյն
վրայ կատարեալ բառթիւն կը պահէր :

Այս նորագիւտ եւ, առատարելք ոսկե Հանքին համը
բան ու մասնաւանդ քանի մը հոգեց թերած սկզբոյ
մեծ կողմնելը բոլոր անդաշխական և սատրովիսան վիրա-
ցն սուսիմանի դրդուցին ու ոսք Հանքիցն ։ Հարի-
րաւոր ու հաղպարաւոր արուեստու որդը, ձեռագիւալը,
բանառը, գեղագործը, վիրաբայժը, վարժապետը
ու փաստարանիկ իրենց բանը գործքն ու երգում մարդո-
թորուցին եւ հարկաւոր գործիքներով ։ Քիչ մը

առանձին գունդագույք դեղի ի ասելում քը վազեցին ամեն մէկը կամ Կրիստոս ըլլացու եւ կամ իւշ-ջանաւի ամբ փշանալու համար : Եթ բանին առաջն նիւթական հետեւութիւններէն մէկն եղաւ ու անըլուց զինն առելազը, ալիւ բնի կենզնաւը 28 շիննեւն կէ ելաւ, ոչն համեմատութեամբ այ լիկ, շաբար, միս, կարագ և լայլի, քանի մը ապրանքներուն արդ էքը հարիրքն մինչեւ երկու հորիւր բարձրացու : Երկրորդ հետեւութիւնն է ամենն հարկուոր զօրծքներն անհնամ՝ ու երեսի վրայ մնալը : Արջարք ու ոխազը արասի վրայ անտերունց կը պարզունի : Մօտաւոր հունձքն բաւական գործաւոր չդժունուելու, եւ առելի սղաւթեան հիմնական վախ կայ : Հնանեցաց նաև հունցիքներու մէջ կեցաղ նաև երը ևն կրնար ճամբար եղել, որովհետեւ բարը նաւազելը ըստառ վնասաւը համար գլւաց ի սու կերպաւութ փախած են : Աշուշուտ նաևն նուռակեաւը կրկնի վարձ իստացաւ իր մարդիկներուն, որ չիմահին, պառ ամենուին 6—7 հոգի կծիկը դրած են : Նաև աղջուոր վախազը որ ամեննառազ-

Ներք ալ դասախիք կը բան, իր նաւը նաև ահաւ-
պրաւեն գորս բայց ծովի վայց քաշել տուաւ եւ զիւ-
քով երկու սատիկան թիւուն նուին երկու ծայրը իե-
ցաց, բայց սակայն ով որ տղեկ յօդու զիսէր, չու ր
նեառեցաւ որքաւ: Աւու հաւաքէն ամեն մէկ նաև ա-
ղը 80 միտ այեւովն է ուղեր, եւ նաև տպեաւէն ալ
խոսուած, որ զիրենք առաջին առնեն նորին Աթոնի
կը խուրէ: Ասանկ փափիւրու մէջ անդզիւկան Ա-
սարաբեցիք բնակիչները կը պուտ որ դրուէն զոյ-
թական գոյ: Իսկ կուսակար Յանիկին սկիզբները
ծանուցաւ մը հանեց որ առանց իր հրամանին ու-
կի ժաղդինին արգելուած է: Բայց մոխի ընուց մից
մերց Պատմը ըստ տամին կողմերը 7000 հազի առ-
կի հանելու կը զրազին, ու միցյա Մերզոսնի նաև
հանդիսաւը գետանեն հանուանձներով ն նաև ընցուե-
ցաւ: Աւքիչ կողմունէ մ'ալ Ենց զիւցուց զայն ան-
է որ չըցը թէ Սմբերիկայիք Յուղվասոյ այսէ ցա-
ռաշ հան հանին ու Աթոնիի, Բանանցի եւ Կափի-
քունիսայի մէջ կանանաւոր եղանակաւ շղթնաւե-
լով՝ աս բազմագանձ հարսութիւնը յափշտակեն
առնին:

Հայոց ստ պրադատաներան մէջ մէծ հօսպրու-
թեան արժանի խորհրդածութիւն մը կ'ընէ : Առ-
արաբակայի հարացցին ար վելսի դայթ ականաց՝
որմնց բոշտոքներն է հնաց գանձած առէնն, պիտառը
փարթամութիւնն ոչխորդի վուց է : Հարացոյնն է եղ-
ու ոչխորդներուն թիւը կընաւը 14 միլիոն զնել : Ըստ Հայոց
հայրապետ 400 ոչխարի հոմին մը պետք է, առափ
հնաւեցաց այնչափ բազմութիւն ոչխարները տեղույն
վայրենի շնորհն ապաշտանելու համար՝ 10 հազար
հովհաններու բանակ մը անհատելոց հարկաւոր է :
Առ բանակն ուրաքի հոգի հնաց գտանքու տիմերո-
ւահան եղած է . ինչպէս կարելի է հօմիւներուն
անոնի տառքէք մը տալ, որ զանոնի ուկեցաւառնն
հրապարներէն եւ կ'ըցընէ : Եւ եթէ ուկեց ան-
դէն նոյն հօմիւներուն շատերը բանուն, այն ան-
դառ սցխորներու ուսացուածն ինչ պիտի ըլլոց, ա-
րան կործանենան չինընար սոկէ հանք մը գործան առ-
նիլ : Երկրորդ վախճ ան է որ Առարտիստի կորիւ-
ները կամ բրդահատները, որոնք գտու մը թագու-
ռահուն ու բանատանիցին հօրդիկ են, անտարակցու
ուկէ հանցն կողմերը պիտի որ վայեն, եւ Հոկտեմ-
բերի մէջ կատարի առեն պիտի որ ցանուանքն : Եթէ

Աւագալիսկի մէջ ոչխարիներու բրդին կոտըքը մինչեւ, Կցյելիքի ձգուի, բրդին մէջ մուռաւոր ախտ մ' հնալազի՝ ամէնն ալ կ' ապահանի: Խրկու պարագան ալ Անդրեասի բրդին աւելաւու ըլք մէծ լուսանցի ու նեղութեան մէջ կընայ ձգել, եւ զժքախուռա-թիւնն ալ ան է, որ սուսպինանեկովմէն ան մէջ բրդի ընկեր եղող բաժբակն ալ աւասաւթիւնակ պա-տրաստ լից: Բայց առ բաներէն զաւ նաև վախի կոց որ Աւագալիսկ քշուած անմիիւ անհամար յան-ցուորները ըրըսց ինչ սուեցաւասին կողմից գիմնէն երթման ու հօն տեղը գրեթե աւաղակաց ըցն մը զարգրենեն: Առ պատճառներու համար Արքանի կու-սակարին ծանուցման շնչփի զարութեանի սպնական բլատը: Եւ բնակիները հասպանկ ցընեն և շնուրու-է: Կըսէ: Գաղով ականութիւնաց պաշտոնայ Ազգու-որէ Աւագալիսկի զարու թիւ ը կընայ ըստի թէ 100ի թիւցուց բանապահներն ու պարուեց պա-հապանները մէկի հանելով: Ապայիշ հրեց կը զգա-ցուի որ երբեմ շատ զօրը ունենուց հարփաւոր ե-ղեգը: Անգիստի կատախրութիւնը նաև պիտի զդշոց: Առ պարագայի հետ շուտ ու կանոնաւոր շադե-ները աւ բռնմէն շունենեալուն համար: Առ պարագա-ները աւ բռնմէն ան անոնկ մէծ շահերը վտանգի մէջ կը ձգեն, որ անսուրիկը կուտազութիւնը բարը բարը ձիգը կը թափէ շուտով բաժեկն գտնուի մը զօրը Արքանի խուռքից, որպէս զի հու ալ գալիքանիսկի որէս անհշանութիւն չ չորիէ:

ՓԵՐՈՅԱԿԱՆ ՎԵՐԱ

የ- በቃቄ ዘመኑ እ- ክፍ መ-መረጃዎን የመ-ቤትኩርድ:

Հայոց ուրախացու Արքունու ուժիցին եղին որ լուծ
թէ իր Խշտակը թէ ները, որուն հետ պարփռիցին
ան վեր մեկ սիրո մեկ հզգի եր, զատակ մատնեա-
ցիք ե, եւ առ իր ուրախացին անսակ մեծունեա-
կան էր եւ պայծառ անձնական շահառիւթենէ
հետո, որ եւ ոչ մուրեն կանցընէր թէ առ ուղար-
ծնաներով՝ ներ հարուստ ժամանեացին մը իր
պիտի: Բայց առ ուրախացու յիշն օճախի մ'օր և այդ
խիստարեթին մահամ առ զբյան առաւ: Արգել դիրքու-
թիւնաց թմացուի, որ բնացէս ստորի ցու անձնա-
պարփռու առ աղջոտուի դեպքին վրայ: Գուս իր պայ-
ցի սանեները չեր փոխած, երբ կամից մահան թօնին
առ համարով եր ցանք ու արտներթիւնը, որոնք
ժամանակը ստորան մը կրցեր մերձնել, ուելիք եւս
սառակիցացին: Անդքանու ուրհանու առ հանե-
լով՝ բան իր Երկան թմոցոց, որն որ նոյն տան
պարզ հետ Վատարին էր:

Երիբրդ օրը իրիկանն չէմ հասաւ Փերդեստնուն-
զոս իր գոռափորակուն հայն հետ։ Պահապատին օրսին
մէջ ցած է ու որական թիւնը մէկնէիւ հետ խառ-
նու եցու։ Յաւ, վառ զի աղջու գալուսուր՝ նոր կար-
պէս զուրած հայոց կոկթները պահն մէջ կը նորու-
գեր։ ուրախութիւն, որովհետեւ շատ կ'արտահանուր
իր սիրելի Աղքառիկմէնն միան զուսուր աւունելով։
Վառահարակուն հին մեւ հադաս ան ներս մասն տան
զիրից բանած, որոն սպասարկանով լույն եւը ուզ-
ու ժապատիններով զորդարուու են։ Կինը հա-
ռաշանուը ու հեկեկանոր իրեն բանձուած որոշանուր
կատարեց։ Արքարե կոմիտին զբան ուսանեց ուսում-
ուուն մէջ պահպատին ու իր եզրու կ'աղջուր որ
պահպատին պահ ու բան մեջ ունեն։

Ամսուհին շարժած պրատ եւ արտօսա ալից
աշուշներով ազան պիրին առաջ ու խոնդաշատա-
նութ նայելով առ պրատարք խորեցը խռեցաւ.
Եկագ, Եկագ, սիրելի հմբատակին, զքեղ ալ պիտին
իր սիրել, ինչպէս որ քու աղճին մայրու սիրեցի:
Տղան թէպիտ առ խօսքերէն բան չէր համեմուր,
բայց ափինով դրուժառաթ հայեցանեցը տեսնելով
պդրիկի ձեռուշները մագելով անոր Երկրնեցոց ց
պիտին զինքը պատճելով ու վրան յորդարսին
որցունք թափելով՝ խօսքը լուս առ ապրաւ: Գրիգորին
արագ, ըստ, գունք քայլ մնացր չնախցած կարսեցոց ցիր:
Չես զիսեր զբախող Եկած գմբախառաւթիթիք, բայց

մի գլուխութ, ես լրդի դպրուացութ Բայր Կը Բայր,
Երանին ինէ Երբեկս աշ Նոյնազն իր հոգրակու տքան
կորպանցած բորի ու տինի հօրդ անց ըստ։
Խորը զարդերոն զանձապար, օրուեր իրեն
մօք հետ իր բային, ըստու ։ Եշառասիկ, զանիկներ,
Վասուած ձեզի նոր Եղանց մ'ուլ խոս թեց, ենք
խոսացացք որ դժնիք կը սիրեք։ Առ խաչերեն ուղարկութեանը մեջ ինքնուրի՝ արդանիքնեն չըսրցած՝ փարատեցաւ,
եւ նորեն իրենց սսուրտինն ուրբանաթիւնը սիսու-
աթիւնուու որ զրեթէ եօներ տարեկան եր, իր նոր
Եղուորք զբոցւենուր հանուր որինզն ատաւ, սկս
Երդ մը նու ադեւլ, իսկ Կարուսս պպանի Եղանցը նոյն
մազք միուա իր թէ ճուռել զարեւէ։ Առ ուղարկուած շատ
շատ աշխենենուր Գերբինունդա զաւորենանցը ու
ուրիսաթեաւը կը ճիծ ադրեւ, ուղարկուած վարձա-
լու որ շըսց թէ ազնւեկ շատ մեծնայ, Ա՛յ բառ
կան եւ բառ եւ անմիջապես որընք ու թիւն
ճայնիք գործիցու։ Անշափ վարժան կիւ ազգը ուն
մը հնացանդեւաւ։

Ղըսին կամուշչոց անզարմիկ աղքիթը, որ ու
թը տարւան եր, Արբեկի մայր, բառ, ես ոչ ու
ըստ իմ տիար ձերքեր մեր պատիկ Եղբօրք ծառաց,
ու եր դորձ ածեմ, թէ որ համանա ապէ ո՛ւ զգես-
տը ես կը կարեմ, համապետ իր ուտելիքն ալ և
կը հագոմ: Համակ ինչ պատրաստէմ իրան: Մայ-
իրեն բարեկասութիւնը գովելով՝ սկսու իր մեանց
յունենառն աղուն հարկաւոր եղած ենք իշտու:

Փերդմաննուս առ իր երերորդ մօքը հոգաց
ձախունու տակ մեծաւազվ. որ առող վրայ ալ աս
գեղեցիկ ու աւելի սրբաւ կը ըստ: Ծովանի պէ
ապահով երեւոր, վորոտապն հարմիք պատերը, թու
ու վրա վրա աշխանչը՝ կերպարուսացը ուրան
անց կը շնորհեն: Միանդամյն ան պարի հաս
կին մէջ ուր մեռը ու տղին սիրո մի կը տուրքն
իր հմամանկարը մայրը շնչեն իր սովոր ունեն կը սիր
նութիւն ուղարք իրեն հետ և զրոյ սկզ կապուած է
իսկ մէր՝ որ լուսնը բացուելուն ունեն արինայի լո
ւնաւոր առած էր, մըշտ նոյն ամսուոր կը պահէ:

Պատուակ կուսանին իր առաջ մէջ կառապետել
չունի թիւն ոք վաղերեցի՝ տան ճիբն ի դրէ ։
զներ զանոնք ազէկ կը թեւու: Ըստ անզամ թերժ
մն ու պայծառ պարապին մէջ, երեխորին կառ
տակ կամարին տակ, մըշտքը ծառերու բան ո
գյուղոց մէջ ձագինեւրով զարդարուած: ծովիցնից
մէջ իրենց հետ Առանձու բարերարութեան չ
կը խուեր: Ենին որ առաւ իրիկուն և ենոքի
յառաջ պատշաճ առամքենեցն ընծեր կու առ: Առ
պարին պատմութիւնն ալ զարմանալի լուսաւո
թեամբ ու տաղ ըսրանմուն համանցյան կը պառ
իրենց: կը ցուցներ ինեւ բնչովն Առանձու ուշաբն
տակնիւնն մէր՝ մըշտ մարդուս վրայ իր հայրած
ինունքը կը յայտնէ, բնչովն բարիները կը մի՛ք
կը վարձառոր, իսկ չարերը կը պատուանաւ: Հաս
րակօրին առաք պատմութենին եռեւ թուշ ոք նազ-
ներ կը իւնին, որոնց նոր ճիշը պատուանանին չ
տար: Առանձին ան պատմութիւնները ուղար պա-
կար խոսակցութիւններու նիւթ կը լրացնի:

Բայց հօնում է զի տեսքի մեջ որպատճենի և
պատճենակը, եթիւ որ իր տեսներ որ ողաք լու
պատճենաթիւններն ուրագ խորհրդական թիւններ ե-
նուն եւ շատապահ դիրքածները իր ուրբագոյնն
ուրագ մէջ գերբիւնուղար տիւնեն տեսքի խախախ-
թիւն կը ցուցվենք : Օր մը ասիկա զուցեց որ ն-
կատուր որբանց մէր պարտիզէն տեսք գեղեցիք և
կետոր եղած ըլլազ, որովհետեւ մենք մեր ուրացի
մէջ այսուհետ երջանիկ կ'ապօքնիք, բաշղիւ մէր նաև
հորդը գրանցուի մէջ : Ամբոխ զակիրները, որուա-
խանեց համար հին, միւս երթանիկ կ'ըլլազ, մէջ Կ
ըստեզաւու ու անձնու մնաց եւ մեզին զիւչաց :

Ръководство по български език

• 100 • РУССКАЯ

ԱՐԵՎԱՏՅԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅՈՒՆ		ՄԱՐԿ	ՖԻՆ	ՏԱՐԾ
Առաջնագույն 100 մամայի թավարի	249	"	"	1/2 "
Առաջնագույն 100 մամայի թավարի	120	"	"	2 "
Իրավական 300 դրամական միավա	—	"	"	2 "
Առաջնագույն և համարական սպառագի	14.32	"	"	1 "
Համարական 100 դրամական թավարի	9643/4	"	"	2 "
Հետախուզ 300 դրամական թավարի	—	"	"	2 "
Մարտական 300 դրամական թավարի	1441/2	"	"	2 "
Փառագի 300 դրամական թավարի	1441/4	"	"	2 "
Գրաստանական առաջնագույն 100 մամայի թավարի	1191/4	"	"	2 1/2 "